

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pōli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 28. januarija 1880.

O b s e g: Poziv na pomoč Notranjem! — Zakaj sadna drevesa nerodovitna postajajo. — Spomin na zaslužne kranjske sadjerejce. (Dal.) — Razglas kranjskim živinorejcem. — Kaj početi z zmrznenim krompirjem? — O ruskih ženskih gimnazijah. (Dalje.) — Pisma iz Ogerske. — Naši dopisi. — Novičar.

Poziv

na pomoč Notranjem!

Večemu delu postojnskega okraja žuga v tem letu z nova revščina z vsemi žalostnimi nasledki.

V občinah vremške, košanske in vipavske doline, ki mejé na Primorsko, potem v celem sodnijskem okraji bistriškem — skupaj v 21 občinah s 26.000 prebivalci — je preobilna mokrota spomladi lanskega leta, potem celo poletje neprestana suša, kakor tudi trtna bolezen prouzročila slabo letino, ki se v tej meri uže zdavno ni pokazala niti v onih krajih, katere take nesreče večkrat zadenejo. Razen nekaj krompirja so se vsi drugi pridelki slabo obnesli.

Poizvedovanja o tej zadevi uže sedaj kažejo, da bode prizadetim spomladi semena in sadežev do čista manjkalo, in da bode celó mala zaloga živeža pri večini komaj še zadostovala za mesec februarij.

Hitra in izdatna pomoč je tedaj silno potrebna!

Sicer se ni nič opustilo, kar je potreba, da se moremo v polajšanje revščine zanašati tudi na državno in deželno pomoč. Toda gledé na denarne zaklade in na podporo, ki je v drugih deželah še v mnogo večji meri potrebna, je dvomiti, da bi ta pomoč popolnoma zadostovala, do dobrega odpraviti nadloge naše dežele z vsemi njihovimi nevarnimi nasledki.

Poln zaupanja se tedaj obračam do blagih prebivalcev kranjske dežele, kateri so vselej in sijajno milósrčnost svojo dejansko skazali, in v korist pomanjkanja trpečih deželanov razpisujem tu očitno nabiro z dostavkom, da se dohajajoči mili darovi sprejemajo pri c. kr. okrajnih glavarstvih; za njih primerno porabo se bode pa skrbelo s sodelovanjem dotičnih občin.

Imena darovalcev in dohajajoči zneski se bodo razglasili v deželnem časopisu.

V Ljubljani dne 21. januarija 1880.

Franc vitez Kallina l. r.

Gospodarske stvari.

Zakaj sadna drevesa nerodovitna postajajo.

Vzroki nerodovitnosti sadnih dreves so različni. Le kdor pravi vzrok najde, more tudi pomagati drevesu.

Največkrat postane drevo nerodovito zato, ker morebiti uže mnogo let na svojem prostoru stoji in je iz zemlje povžilo ves živež, ki mu tekne. — Kako tukaj pomagati? Pognojiti se mu mora! Kako pa? Tako-le: Kakih 5—6 čevljev od debla naredi kaka 2 čevlja globoke luknje in v te luknje vlij z vodo stanjšanega sekretnega gnoja, pomešanega z navadnim pelom. — Tudi je dobro, če starim drevesom krono omladiš, da s tem drevo k večjemu življenju obudiš.

Drug vzrok nerodovitnosti drevja tiči v tem, če je drevo napačno vsajeno bilo.

Pogostoma se vidi, da ljudje, ki nimajo prave vednosti o sadjereji, na divjake cepljena drevesa pregloboko v zemljo vsadijo. To je velika napaka, kajti tako vsajeno drevo tiči kakor jetnik v globoki luknji in ne more koreninic na stran poganjati, da bi ondi živeža iz zemlje srkale. Al kako morejo koreninice živeža iskati, če drevo včasih celó en čevelj čez štercelj v zemlji tiči? Drugače je s takimi drevesi, ki so na kutine cepljena; taka drevesa se smejo globokeje od unih v zemljo saditi, ker njih cepljeni del še nove koreninice poganja in se potem bolje roditi more. Še drug vzrok nerodovitnosti je, če se drevesom gnojí s preveč frišnim gnojem ali z mesom crknjenih živali. Tak gnoj je presilen, ki dela, da drevo veliko lesá poganja, sadeža pa ne nastavlja.

Tudi to je krivo nerodovitnosti, če je mlado drevesce stalo v preslabi zemlji in je zatega del z mahom obraščeno. Taka drevesa presajena v boljo zemljo tudi le počasi rastejo in še le čez več let rodovitna postanejo. Al tudi zato hirajo nekatera drevesa, če se iz prav dobre in mastne zemlje presadijo v slabo. Takim drevesom je treba v slabi zemlji pomagati s kompostom (mešanim gnojem).

Nekatera drevesa so preveč sočna; ona delajo veliko lesá in perja, sadú pa ne nastavlja. Takim drevesom je treba puščati, to je, z nožem po deblu potezo narediti, katera vnanjo kožo do beline prereže.

Da pridno čedena, mahovja in lišajev snazena drevesa bolje rodijo, kakor zanemarjena, to menda vsak sadjerejec uže sam ve. Treba je tudi včasih drevo pregostih vej otrebiti.